

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 174.

V Ljubljani, v ponedeljek 3. avgusta 1885.

Letnik XIII.

Žalostne razmere na Ogerskem.

(Konec.)

Prošlo leto je izšla knjizica v Budapešti v ogerskem jeziku z naslovom: „Naša družba in narodni poklic.“ V tej knjizici imenuje pisatelj iz 46 komitatov imena magnatov in srednjega plemstva, ki so bili gospodarji na svojih posestvih pred 1848. l. Tem pa pristavi imena sedanjih posestnikov. Le nekaj izgledov.

V komitatu Borsovskem je od starih 144 družin srednjega plemstva le še 37 posestnikov. V komitatu Hontskem je od 65 plemenitih družin le še 18; v Novogradskem od 102 družin 30; v Liptavskem od 43 družin 18; v Biharskem od 152 družin 47; v Marmaroškem od 80 družin 29; v Sabolskem od 524 družin 60, v Peštanskem komitatu je ostalo od 138 družin še 38 itd.

In kdo je sedanji posestnik? Druge družine iste vrste, vendar v manjšini; dalje navadni bogati meščanje; v mnogih krajih pa so si prisvojili posestva židje.

Koliko zemlje imajo židovi v svojih rokah, o tem nimamo zanesljivih poročil. Toda pisatelj gori omenjene knjizice, z izmišljenim imenom „censor“, nam stvar nekoliko razjasni. Med virilisti, ali najbolj obdačenimi je 435 židov. Po nekterih komitatih imajo židje že tretjino zemlje. Ako dalje pomislimo, da židovski barantavci, krčmarji itd. na deželi pokupijo mnogo manjših posestev, in da teh posestev ne preprišajo na svoje ime, marveč mora prejšnji posestnik plačevati davke, židu pa polovico pridelkov; lahko sklepamo, da imajo židje posebno v severnih komitatih najmanj tretjino zemlje.

Ako se držimo omenjenega pisatelja, ki je mimogredé omenjeno židoljub, imajo židje 1374 srednjih posestev s 660.000 orali, 25 velikih posestev (po 5000 oralov) s 125.000 orali, in najmanj toliko imajo zemljišč malih posestnikov. Toraj bi židje imeli najmanj 916.000 oralov zemlje. K tem židom moramo prišteti še 247 virilistov, ki so zakupniki grajščinskih posestev.

V 21 komitatih je 1846 krščanskih, 274 židovskih posestnikov z virilnim glasom, in zakupnikov z virilnim glasom je 167 židov in le 101 kristjanov. Toraj posestnikov in zakupnikov je 1947 ali 81·5% krščanskih, 441 ali 18·5% židovskih. „Censor“ sicer trdi, da imajo židje v Ogerski in na Sedmograškem le nekaj nad 5% zemlje, in da se to vjema z njihovim številom, ki znaša 4·5% prebivalstva. Tudi ko bi to bilo res, moramo pomisliti, da so si židje 20. del dežele pridobili v kratkih sedemnajstih letih, in da pride leto za letom več posestev v židovske roke.

Posestniki pa so v veliki meri sami krivi svojega propada. Že gori smo omenili nekatere vzroke, omenimo še, kar piše K. Keleti, kr. ministerjalni tajnik in vodja statističnega urada v svoji knjizici: „Naša domovina in naš narod“:

„V brezskrbni lahkomišelnosti naš srednji posestnik ne zaostaja za malim. V jedi in pijači zmorejo veliko, tu vlada potrata. Tudi drugače opazimo žalostne napake. Kar pa dela priprosti kmet vsled pomanjkanja omike, to najdemo pri srednjem stanu vsled nezadostne vzgoje in slabih navad.“

„Malo umno obdelanih posestev najdemo na Ogerskem, pač pa mnogo od teh živečih se gospodov. Gotovo! Ko bi merili njih gospodarske razmere po konjih, ki jih rabijo v razveseljevanje, morali bi sklepati na cvetoče bogastvo. Ali pojdi na „bal“ na deželi, našel boš po oblekah le — dame magnatov. Stopi v igralnico gospodov, zdelo se ti bo, da vidiš zbrane bankirje evropskih velikih mest, tako apatično hladno se bavijo z mamonom. Ako pa obišeš isto gospodo zunaj na njihovih posestvih, vse kaj drugega vidiš. Zapuščena večkrat nepobejena prebivališča, razpadle hleve in druga poslopja, slabo živino, nepognojene njive in osata polne travnike. Ali poglej v zemljiško knjigo, in dolga vrsta vknjiženj ti znači gospodarsko revščino večine ogerskih srednjih posestnikov. Slabo gospodarstvo in dolgovi na eni strani, na drugi lahkomišelnost življenje, polomika in mržnja do dela spodkopujejo ta važni srednji stan.“

Sinovi te gospode le malo obiskujejo gospodarске šole; največ jih „študira jus“ po krčmah glavnega mesta. Do 1882. l. je bilo za mlade gospode še dobro. Stric ali pa tetka so ga višjim gospodom priporočili, in dobil je službo brez spričevala zmožnosti. Sedaj pa so minuli „dobri stari časi“. Na srečo teh magnatov so se oddajale službe pri komitatskih volitvah. Marsikteri reven magnat je obvisel na tem sidru; toda sekira že maha po tem starem drevesu, in v kratkem bo podržavljena vsa administracija, in potem bo še hitreje propadala ogerska „gentry“.

Najljubše opravilo je ogerskim magnatom politika, ki stane mnogo časa, denarja in truda. Dr. Ditz piše o tem: „Ogerska je dežela politike; tukaj se vsak porodi v ideji države in je tako vzgojen. Politika je prvo opravilo ne le prvih stanov, temveč tudi srednjih; doli do kmeta in dninarja živi vse v političkih dnevnih vprašanjih. To pa mnogo škoduje narodnemu gospodarstvu.“

Pri volitvah imajo prvo besedo srednji posestniki, te volitve jih stanejo do štiri milijone vsako leto; tu imamo nov vzrok propada ogerske „gentry“. Ti posestniki pridejo tako na boben, in vedno se množe kruhoborci, vdani hlapci gospodujoče sile, pospešujejo se protekcija, nepotizem, izneverjenja, samomori itd.

V mnogih ogerskih krogih se govori: Rešimo „gentry“, najboljšega čuvaja madjarske narodnosti. Poskuša se z mnogimi sredstvi, pa zastonj. Najboljši pripomoček je nasvetoval državni poslanec Ivan pl. Simonyi v državnem zboru l. 1881, da namreč postavnim potom zabrani razkosovanje zemljišč in družini ohrani rodbinsko posestvo. Toraj odpravljena aviticiteta naj bi zopet oživela. Enakih misli sta tudi grofa Geza Andrassy in Emerik Széhenyi, ki sta z dr. Meyer-jem popotovala po Ameriki ter si dobro ogledala ondotne gospodarske razmere ter priporočala doma dedne domove. Tem potom bi rešili svojo „gentry“, toda tudi njene navade in razvade, opravila in nazori morali bi se predrugačiti.

H-t-b-r.

LISTEK.

Carova konjica.

(Konec.)

„Svobodni ljudje“ ob Donu, Volgi in Urali postali so ruski podložni, in iz raztresenih neukrotjenih jezdecev po stepah si je vlada vstanovila ostro orodje vojne sile. Če so tudi Kozakom dovolili nekaj izjem v državi, vendar so sploh dobili znak Velikorusov; vlada je bila strogo osnovana, iz načelnikov, ki so poprej volitivno pravo imeli, osnovali so dedno plemstvo, iz kočevnikov, ki so le tu in tam bili sedijoči, izgojili so pridne kmete.

Kaj pak, da se je to godilo le polagoma, brez uporov ni bilo, tudi se je tu in tam Kozak vzdignil, a pokazala se je spretnost ruske vlade, kako zna podložna ljudstva med-se sprejeti, posebno sijajno pri tem sicer domačem, vendar potujčenem ljudstvu, ker v začetku 1850. leta je car Nikolaj storil odločen korak, in je vse polje, ki je bilo poprej skupno, med posamezne razdelil. Takrat je dobil vsak donski Kozak okoli 30 hektarov polja, častniki po stopnji

po 100 do 1000 hektarov. 1870. l. je bilo dednim proglašeno in Kozak iz kočevniškega do poljedelškega življenja je bil dovršen.

Pri drugih kozakih je bila osnova strogo po ruskem zgledu mnogo prej dovršena: Astrahanski Kozaki enacega pokolenja kakor njih sodrugi ob Donu, morda le tu in tam bolj pomešani z jutrodeželani, podvrgli so se že v drugi polovici pretečenega stoletja, potem ko so se večkrat pobunili, podvrgli so se ali prostovoljno, ti so ostali na svojih sedežih ali bili prisiljeni, ti so bili za kaznen premeščeni.

Po tej dobro premišljeni napravi nastala je cela vrsta novih naselbin, in Kozak je dobil res da nalogo, da razširja omiko. Pred vsem so osnovali Kavkazu na severu neko vojaško granico po kozaskih občinah, ki so bile naseljene med kaspiskim in asovskim morjem; po zgledu svojih predtedov so bili najboljša bramba proti jugu: Kozaki ob Tereku in Kubanu pod skupnim imenom kavkaziški Kozaki, dajali so še v našem stoletju najboljše konjiške polke; v vednih vojskah z nepokojnimi kavkaskimi plemeni so bili faktor, ki so rusko prevago odločili.

Tudi so še enkrat, vendar pri osnovi bolj strogi,

pojavi vse posebnosti kozaskega življenja ob Donu. Ob vsi granici so bile stanice tega konjiškega ljudstva, tikoma ob nji je bila cela vrsta lesenih čuvajnih stolpov, iz katerih so stražili noč in dan, osedljani konji so bili pripravljani, da se je brž naznanilo, ako je bilo videti kaj sumljivega in ako so se sovražne trume Črkesov bližale, bilo je vse pripravljeno, sprejeti jih dostojno.

A Kozaki so bili pripravljani pomagati, kedar je bilo treba za napad, ako je kazalo mejo potisniti na jug, podvreči sovražni rod ali maščevati se zaradi napada, takoj so bili na nogah. Zviti in prekanjeni, predrzni in drzoviti, prekosili so kmali Črkeso v mali vojski, pri manjših podjetjih, za kar je vsa zemlja tam posebno pripravna. Sicer so minuli lepi dnevi kozaske romantike, iz stanic so postale mirna sela, zemlja tam je najrodovitnejša in mladenči vstopajo v redno vojsko.

Istemu smotru so služile in še sedaj služijo kozaske naselbine na vzhodu in jugo-vzhodu velikanskega ruskega carstva, povsod so se istotako razvijale: potomci tistih predrznih klativitezov, ki so l. 1580 pod atamanom Jermakom prestopili Uralsko gorovje in Sibirijo osvojili, so deblo sibirskih ko-

Prevdarki o sedanjih srednjih šolah.

II.

Srednjim šolam prištevamo dvoje šole: gimnazije in realke in imenujemo jih zato srednje, ker so v sredi med ljudskimi in visokimi šolami ali vseučilišči. Kakor učence na eni strani nadaljuje v njih nauk začeti v ljudskih šolah, tako se na drugi strani pripravljajo za više in težavne nauke na vseučilišči. Na vseučilišči se podajajo vsakteremu tiste znanosti, ktere bo potreboval v svojem stanu in podajajo se mu v polni meri. Vseučiliščno učenje mora tedaj biti enostransko: nikomur ni mogoče pečati se z vsemi vedami ako hoče v resnici pridobiti si kaj temeljitega znanja. In v življenji tudi zahtevamo od vsakega človeka najprej, da je izveden v svoji stroki. Kaj maramo zato, jeli kak zdravnik še tako izurjen v pravnih vedah, je li spreten politik: mi hočemo, da je izvrsten in spreten zdravnik. Toda nikakor ni mogoče pridobiti si v eni stroki temeljitega znanja, ako nimamo vsaj nekoliko znanja tudi v drugih strokah, ako nimamo splošnje omike. Saj človek ni kakor del mašine, ki ima samo eno opravilo in tudi nimamo samo enega daru, n. pr. samo za računanje ali samo za risanje, ampak zmožnosti našega duha so vsestranske ali vsaj mnogostranske in reči se mora, da je človek toliko bolj popoln v svojem delovanju, kolikor več zmožnosti razvija. Zato pa je treba vsakemu, ki hoče odlični biti v eni stroki, tudi splošnje omike, splošnjega znanja. Zlasti pa je treba nekaj opomniti, česar ne smemo nikdar pozabiti. Mi ne živimo in ne delamo samo za druge, ampak tudi za-se: zakaj da bi tedaj ne učili se tudi onih reči, ki so potrebne nam, za naše življenje? In glejte veliko čudo! na to nikdo ne misli. Pravniki se učijo, da bo mogel drugim skazovati pravico, zdravniki, da bo mogel zdraviti druge, učeniki, da bo mogel učiti druge itd. Kaj pa, ali za-se ne potrebuje ničesa? Za svoje življenje, za svojo srečo, za svoj mir? Gotovo, da potrebuje mnogo, najprej značaja, potrebuje spoznanje samega sebe, potrebuje moči, s katero se premaga samega sebe, potrebuje tolažbe v nesrečah in zmernosti v sreči, potrebuje spoznanja o svojem zadnjem namenu, o svojem pravem poklicu in še mnogo drugega potrebuje, znanja in zmožnosti, in tudi te mora pridobiti, dati mu jih mora šola.

Ta namen imajo srednje šole, ki sprejmo otroka ter ga likajo v najlepših najvažnejših letih, v prvi mladosti. Ljudske šole razvijajo otroku pamet, visoke šole pripravijo človeka za posebno stroko, a srednje šole pripravijo ali vsaj pripraviti bi morale bodočega moža strokovnjaka, da je izvrsten človek, da je srečen, da je dober, da dosega oni namen, za ktere ga je vstvarjen. In ta namen bi prav za prav moralo imeti pred vsem izgojevanje in podučevanje v srednjih šolah. Dandanes, zdi se mi, hoče podučevanje napraviti iz ljudi nekake stroje, ki imajo vsak svoj namen. Eden izgojuje otroka in potem mladega, da bode dober kupec, drugi hoče, da naj bo dober pravnik, povsod se le povdarja, kako da mora postati učence zmožen, da bo mogel delati v državi, za domovino itd. Kdo pa izgojuje mladega človeka v to, da bo kot človek dosegel kdaj namen, za kte-

rega je vstvarjen? Ali je vstvarjen človek za to, da samo drugim služi, svojega namena pa nima? Ali je vstvarjen samo za to zemljo, za ta svet?

Prepričali se bomo, kako meri res vse vzgojevanje dandanes na to, da mladenič svoj pravi večni namen pozabi in da je dolžan skrbeti tudi za-se, za zveličanje. Pa to le mimogredé.

Ako razumevamo na ta način pojem: srednje šole, potem ne spadajo sem učiteljske pripravnice ali obrtne ali kupčijske šole. Le v širjem pomenu bi smeli tudi zadnje tako imenovati, ker podajajo nekako srednje omiko med ljudskimi in visokimi šolami. Obračali bomo mi glavno pozornost na gimnazijo, deloma, ker ima izmed srednjih šol največ učencev, deloma pa, ker vodijo gimnazijske študije do najvažnejših služb in poslov v današnji družbi. Pravniki, učeniki, duhovniki, zdravniki imajo gotovo največ pomena v javnem in zasebnem življenju. Iz realke se večinoma pozgubé dijaki, tako, da jih prav malo izvrši vse razrede. Tehnika je dandanes za razvoj obrtništva, kupčije in prometa silno važna, toda v duševno življenje ne vpliva mnogo. Zato se bomo ozirali na realke le nekoliko. Silno potrebno bi bilo govoriti kaj več o učiteljskih. A upamo, da se bode za to ponudila boljša prilika.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. avgusta.

Notranje dežele.

O naučnem ministru Conradu dobil je „Linzer Volksblatt“ sledeč telegram: „V mero-dajnih krogih, ki so sploh dobrodojni, se govori, da je stališče naučnega ministra Conrada močno omajano. Naslednik mu bo jako odlični konservativni parlamentarec.“ K temu telegramu omenjeni list še pristavlja, da novice sedaj še ne veruje. No, ravno tako silno neverjetna ni! Že letošnjo spomlad si je baron Conrad tako postal v državnem zboru s svojo svigašvaga-politiko, da se je že tedaj govorilo o njegovem predstoječem odstopu. Že tedaj se je reklo, da novi državni zbor ne bo več Conrada na stolici naučnega ministra videl. Ne obžalovali bi ga pa tudi ne, še manj pa Avstrijo, ako bi se res odločil, da gre. Bog ga nesi! Večje usluge bi pač ne mogel storiti, ne Avstriji, ne državnemu zboru in ne Slovanom, kakor če se odpove poslu, za ktere ga pod sedanjimi okoliščinami mož ni, ker neče razumeti člana XIX. temeljnih postav tako, kakor je taisti zapisan, da bi dal vsakemu narodu v Avstriji svoje, toraj bi tudi Slovanov tako na steno ne pritiskal. Avstriji po Conradu ni treba prav nič jokati; takega kot je on, bo povsod in vedno dobila; toda s takim mi Slovenci nismo več zadovoljni! Mi hočemo moža, ki bo brati znal, kar je pisano v članu XIX. temeljnih državnih postav. Takih mož sicer ni ravno na ostajanje, najdejo se pa že še; le poiskati jih je treba!

Madjarski listi jeli so že ugovarjati zahtevam Čehov gledé preosnove, oziroma razširjenja nacionalne banke. Kaj v tem smislu Čehi zahtevajo, povedali smo v sobotnem listu. Da zahteve niso prenapete, potrdili so Madjari sami takoj, ko so počili prvi glasovi o tem pri njih. Sedaj pa kar zviškoma pričenjajo na nje grometi. Četovodja jim je „Nemzet“. Madjarom že sedaj ni všeč, da bi se zopet izdali bankovci, na kterih bi tudi Slovan vrednost denarja v svojem jeziku brati zamogel, kakor mu je

to na prejšnjih bankovcih možno bilo. Čehi to za Slované zahtevajo, ker se jim pravično zdi, čemur tudi nihče, ki ima še zdrav razum, ugovarjal ne bo. Madjari trdijo, da bi se s tem žalil dualizem, ter se opirajo na moč državnega jezika. Pri nas, pravijo, je državni jezik madjarski, v onostranski polovici pa nemški, toraj je čisto prav, ako je veljava na bankovcih le v teh obeh jezikih označena. Pod krono sv. Štefana je res madjarščina povsod državni jezik, le na Hrvaškem ne, kjer je hrvaščina v urade vpeljana za vse stroke razven skupnih. Toraj imajo Hrvatje pač pravico zahtevati, da se jim na bankovcih odkaže primeren prostor. V Avstriji pa postavno priznanega državnega jezika niti nimamo ne! To je znano vsakemu še tako površnemu politikarju! Čemu se toraj edino le nemščina po bankovcih šopiri, kjer naj bi tudi druge narodnosti svoj prostor imele? Le kratkovidna zavist more se toraj opravičenemu zahtevanju Čehov protiviti. Dualizem se zbog tega niti za las ne bo ne omajal ne razširil.

Ribiško vprašanje na Adriji, ki je poslednje leta toliko prepira, jeze, sovraštva, da celo pobojev povzročilo, še vedno ni rešeno, ali vsaj rešitev njegova ne še objavljena. Dalmatinci in laški Čožoti se z zaupanjem ozirajo na nje in vsak si je želi v svojem smislu. Čožoti trdijo svoje pravice ob avstrijski meji ribariti že od časa Marije Terezije, ktera jim je ribarjenje tedaj dovolila po tostranskem obrežju in po Kvarneru. Na tisto dovoljenje še danes greše. To je vendar smešno! Kako se le more zahtevati, da bi jih danes Avstrija s svojimi pridelki redila, ker niso več njeni državljani. S tistim dnevom, ko so Čožoti z Benetkami vred prestopili pod laškega kralja, zgubili so ob enem svo pravico do ribarenja ob avstrijskem obrežju. Dalmatinci so prvi, ki v tem oziru po Čožotih škodo trpé, za temi več ali manj vsa Avstrija, posebno pa naša prestolnica Dunaj. Dunaj bi mnogo dal, ko bi mogel imeti morske ribe, rake in druge pridobitke na svojem trgu, ali do sedaj je bil vsak tak poskus zastoj, ker so mu gospodarji ribičev čožotov sovražni. Le-ti imajo vse ribje trgovstvo po našem primorju v svojih rokah. Takoj bi se položaj za Dunaj zboljšal, če bi glavna ribarija po Avstriji prišla našim Primorcem v roke, kteri bi poleg Trsta in Reke oskrbovali tudi Dunaj, Gradec, Ljubljano in Zagreb s svojimi pridobitki. Če se bo dalo v tem smila kaj napraviti, petegnili se bode Dunaj izvestno za Dalmatince in Primorce, Italija pa za svoje čožote, kakor se je že lansko leto v Gorici na dotični konferenci, ker dobro vé, da bi čožoti, ki so sedaj premožni, takoj zdatno obožali, kakor hitro bi se jim bregovje Adrije na naši strani prepovedalo. Ali bo res vedno lačna vrana sito pitala?!

Hrvaški poslanec in vodja pravašev, dr. A. Starčević, izdal je okrožnico do svojih prijateljev, kteri je pridjana uloga na predsedništvo deželnega zbora, da naj bi se takoj sklical deželni zbor. V taistem se bode stavil predlog, da naj se posadi ban na zatoženo klop zaradi že znane zadeve 18.000 arhivnih pisem. Uloga bo še le čez nekaj dni prišla predsedništvu v roke, ker je mnogo udov opozicije zunaj Zagreba.

Vnanje države.

Evropski politični dohtarji, znani pod imenom diplomatje, spravili so se zopet čez **Egipt**. S krepkim zdravilom novega posojila, za katero so vse države odgovornost prevzele, mislijo deželi Faraonov prepoditi 7 mršavih let, v kterih ona že dalje časa pojema. Devet milijonov funtov, mislijo, da bo zadosti v okrepanje ondašnjih razritih in bolehnih financ. Na Angleškem nekteri državniki tega še prav radi vrjeti niso hotli in je lord Granville v gosposki zbornici nalašč Salisburija prijel, če je res, kar se

zakov in posamezne panoge je vojaška oblast poslala na skrajne meje azijske Rusije.

Tako je tudi Rimec pošiljal svoje dni nasel-nike v podjarmljene kraje, tam so vstanovili mesta, ki so varovale Rimsko oblast in bile trdnjave vsi državi — tako je ravnal Aleksander Veliki, in njego šso posnemali Seleucidi iz Sirije. — Lahko razumemo, zakaj da Angleže to videti v Srednji Aziji strah in groza obhaja.

Tako čuvajo dandanes Kozaki ob Amuru okraje na severu kitajskem, ob Bajkalskem jezeru pasejo zabajkalski Kozaki svoje male a trpežne konje, in sredi Azije stojé čuvajni stolpi Kozakov iz Smeričenskega.

Kozaki so se toraj razširili po vsi Rusiji, dandanes ne morejo se imeti za jednotno celoto, ker so se povsod pomešali z mejnim prebivalstvom in nove življe v sé sprejeli. Le nekaj starih šeg je obdržalo to azijsko konjeniško ljudstvo, le ime in posamezne stroke osnove nas spominjajo na njih rojake ob Donu. Zanimivo je, da se Kirgisi v Turanu isto tako dobro imenujejo Kozake, kakor potomeci starih ošabnih Zaporozčev.

Kozakov je po zadnji štetvi l. 1882 po vseh kozakških naselbinah 3 milijone, in 30. del se drži

Mahomedove vere. Zanimivo je, da se je pravo kozakško življenje ohranilo pri naselbini najbolj oddaljeni ob Amuru, razlagati se to dá, ker so tam naseljeni Kozaki od drugih ločeni, veliko pa temu tudi pripomore, da so popolnoma drugačni, kakor sosedni kitajski rodovi.

Pravi Kozaki so se najbolj skupno ohranili v pravi domovini ob Donu in v Ukraini. Še sedaj je ljud tak, kakor se opisuje v starih pesnih. Mladina je vitke rasti in lepe unanosti; kakor je Kozak gostoljuben, pošten in po čakovski priprostega značaja, tako se odlikuje njegova zakonska družica po domačih krepstih. Poglavitno breme vsakdanjega življenja po stanicah je na njenih ramah. Oskrbuje hišo in mali vrt, kjer raste poleg drugega tudi izvrstne melone; tudi največ dela na polji ima opravljati.

Sploh so pa Kozaki veselo, brezskrbno ljudstvo. Veselega srea jim ne grené skrbi vsakdanjega življenja. Niso ravno zapravljeni, a radi so dobre volje, vsaka stanica ima svoj bazar, tam je zmirom polno kupcev in pivcev, mladina se rada zasuče v kolo in prepeva pesni. V stepah se je ohranilo nekako pesništvo po ustnem izročilo — V Kozakovi hiši je zmirom snažno, dasiravno je življenje pri-

prosto, vendar brez hišne oprave ni. Navadno ima hiša tri prostore; po stenah visé podobne svetnikov, slike cara, careviča, ki je zmirom glavni hetman Kozakov in slavnih ljudskih junakov; v lepi omari je ponos hišni, mizna oprava in posode za čaj, večkrat tudi nekaj srebrnine, platno in prti so snegobeli. V ozadji so prostorne staje za konje in govodo.

Sploh je treba med donskimi Kozaki razločevati dvoje zelo različnih značajev. Kozak ob gorenjem Donu je veliko prejel, kar se tiče dušnih in telesnih znakov od ruskega kmeta, postave je čvrste in dostikrat bolj počasnih misli, za novosti ne mara in se rad giblje v svojem navadnem kolobarenju. Drugače je njegov rojak na spodnjem Donu; tukaj se je bolj pomešal z jutrovc, in južno podnebje je tudi njemu znak vtisnilo, bolj vitki so ali tudi bolj gibčni.

Rad dobre volje, pripravljen denar izdajati, lotil se je Kozak na jugu raznih strok obrtnosti, kar mu podaja več različnost kraja. Peča se s konjerejo, ob bregovih asovskega morja sol dobiva, dela v železnih in premnogovih na novo iznajdenih rudnikih. Posebno pa rad vino prideluje. Brdi ob bregovih Dona pokrili so se nenadoma v kratkem

o novostolenem egiptovskem posojilu govori. Zaveda je tako imenitna, pravi Granville, da če se srečno reši, smemo sami sebi in Egiptu čestitati. Salisbury mu je rekel, da je prav sodil. V tem trenutku pripravljeno je že deset milijonov za Egipt in tudi jaz se popolno z Vami strinjam, da je to posojilo za Egipt velikega pomena in prav iz srca me veseli, da smo ga srečno s pomočjo cele Evrope napravili. Olajšalo bo poslovanje egiptovski vladi. Kako da smo ga napravili, Vam sedaj še ne morem razlagati, ker je vsa zadeva nekaj zamotana. Prav kmalo pa mi bo mogoče, vsaj tako se nadjam, predložiti Vam v pretres pisma, iz katerih se bo natančno razvidilo, kaj smo vkrenili? S tem je Salisbury za enkrat vsem vstregel.

Naš list se je že večkrat pečal *vjetniki Mahdijevini* in smo tudi nedavno omenili, da se je jednemu izmed tistih, laškemu misijonarju P. Bononiju posrečil pobeg. P. Luigi Bononi je bil poltretje leto Mahdijev vjetnik v El-Obejdu. Ko se je Mahdi 17. januarja 1883 El-Obejda polastil, vjel je ob enem ves ondašnji katoliški misijon, čegar načelnik je bil Bononi. Mahdi je vjetnikom s smrtjo žugal, če mu ne prestopijo k mohamedanizmu; pomoriti jih pa vendar le ni dal, če tudi so stanovitni ostali. Zato pa jih je telesno silno stiskal. Stradali so nezasišano, tako, da so slabotni lakote pomrli. Nune so prodali v sužnost. Tri so se pomohomedanile, le da so se ubranile sramote, ktera jim je žugala. — Da je bil angleški general Hicks tako silno tepen, ima svoj vzrok v tem, ker je imel Hicks za vodnike ljudi, kteri so bili Mahdijevi ogleduhi in so Hicksa na led speljali. Sploh je bil Mahdi o angleškem premikanju jako dobro podučen. Najhuje, pravi Bononi, se nam je v El-Obejdu godilo, kedar so se Angleži proti Chartumu pomikali. Lakota in pa kozé imele so nas vse pod oblastjo. Arabei so mrhovino izkopavali, da so jo jedli. Žita skoraj dobiti ni bilo. Groza polastila se je Arabcev, kedar so zaslišali o angleških zmagah pri Abu-Kleji in pa Metamehu. Vsled tega se je pri Arabcih raznesla govoricca, da so Angleži nezmagljivi in če bi se bili oni tedaj na pot podali proti Chartumu, živa duša bi se jim ne bila vstavljala. Mahdijeva vojska je imela že za trdno sklenjeno, da jo bo v gore popihala, kakor hitro se Angleži proti Chartumu napotijo. Ker je imel pa Mahdi vse polno ogleduhov v sredi angleškega tabora, kteri so mu vsako nakano že naznanili še preden se je izvrševati začela, je tudi kmalo zvedel, da Angleži letos ne mislijo proti Chartumu. To mu je zopet pogum dalo in takoj se je razneslo po celem Kordofanu: „Angleži se umikajo!“ Ali nismo vedno trdili, da je angleška zanikrnost in nezmožnost v Sudanu vse pokvarila! Tako je tudi res bilo.

Upornikom v *Venezueli* in *Columbiji* v Ameriki je sreča hrbet obrnila in so bili v najnovejšem času povsod do dobrega tepeni. Posebno v Columbiji so ob vse prišli, kar so imeli. Barankvilski vstaši namenili so se bili po reki Magdalena do boljših pozicij, pa so se vrlo vkani. Pri Kalmariji napadli so jih vladni republikanski vojaki, in so jim celo brodovje vničili. Imeli so 16 ladij v svojih rokah, kar se je jedna izmed teh razletela. Vzgalo se je bilo na nji nakopičeno strelivo, kako? nihče ne vé. Sodi se, da vsled dobro pomerjenega strela od strani vladnih. Posebno hudo godilo se je pa vstaškimi kolovodjem ter so vsi ali pobiti ali pa hudo ranjeni. Vlada je vse učinila, da v bodoče upornikom ne bo več steza tako gladka do streliva; za stražo v luko Sabaniško postavila je jedno vojno ladjo.

Izvirni dopisi.

iz Boh. Bistrice, 1. avgusta. Preblagi prijatelj Bohinja, mnogoštevilni duhovni in neduhovni, znani

časi z vinogradi. Vino večidel ostane v Rusiji; delajo iz njega nekov šampanec, posebno se je priljubljen srednjim stanovom in se nahaja po vsi državi na mizi premožnega mestjana. Odkar je trtna už ukratila vinski pridelek na Francoskem, vozijo pridelek južne Rusije v Marselj in v Bordô, in marsiktero francosko vino je vzraslo na bregovih Dona in kozaške roke so ga pridelale.

Kar se tiče vojaške osnove evropskih kozakov, razlikuje se bistveno mimo one prejšnjih časov. Sicer je ves okraj vojaško osnovan, prebivalstvo je nekako deželna bramba na konjih in zato ne plačuje zemljiškega davka od zemlje zeló rodovitne, ktero so dobili od države, a ta bramba nima v mirnih časih posebne pomembe, vendar drugače je v granicah v Srednji Aziji, kjer so Kozaki naseljeni. Posebno važni so pa polki, ki se nabirajo iz Kozakov, in ki dajejo ruski vojni konjice, ktero nikdo ne more prekositi, kar se tiče števila in rabljivosti. Tako dajo n. pr. le donski Kozaki nadomestnih mož in konj za 15, kubanski Kozaki za 10, Kozaki ob Tureku za 4, Kozaki ob Volgi in Uralu za 3 polke konjice pri stalni vojni, za temi je v drugi in tretji vrsti nič manj nego 65 polkov. Akoravno ti poslednji za evropsko vojsko niso posebne vrednosti, je že aktivnih

in neznani dobrotniki nove cerkve na Bistrici! Preveč Vas je, da bi bilo moč, vsakemu posobej pisati; zvedite pa po tej poti, da se bo posvečevanje te cerkve vršilo na Veliki Šmaren dopoludne, in sprejmite prijazno povabilo k tej dolgo zaželjeni slovesnosti z iskreno ponovljeno zahvalo, ker ste s svojo požrtvovalnostjo pripomogli, da se je po znani nesreči primeroma še vendar hitro približal za faro preveseli dan!

J. Mesar, župnik.

Iz Vodlc, 31. junija. * (Sklep šole, skušnja pri č. šolskih sestrah.) V šolah Kamniškega okraja se je letos šolsko leto sklenilo s koncem meseca julija, kar ima zarad velike vročine v tej dobi, gotovo prednost proti poprejšni navadi, vsled ktere smo končali šolo še le v sredi avgusta meseca. Sklep šolskega leta bil je, kolikor vem, povsod enak. Ohajal se je s sv. mašo in brez očitnih skušenj. Tako smo sklenili šolo tudi pri nas v sredo 29. t. m., le da so po sv. maši v šoli po kratkem nagovoru v. č. g. župnika dobili najpridnejši učenci lepe knjige v dar, poleg njih pa je bilo še mnogo pridnejših učencev pohvaljenih ter je dobil v spomin marljivosti v minulem šolskem letu vsak lepo podobico. Videli smo, kako veseli so bili obdarovani otroci in menim, da bo to obdarovanje v prihodnjem šolskem letu mnogim v spodbujajo k marljivemu učenju in lepemu obnašanju.

Dan popred, v torek, pa je bil sklep deklinške šole šolskih sester v Repnjah s sv. mašo v preprijazni kapeli Jezusovega presv. Srca in z očitno skušnjo. Prišli so k slovesnemu koncu Repenjske deklinške šole preč. gospod dekan iz Kamnika, dva sosednja gg. župnika, domači duhovni gospodje, trije gg. učitelji, starši šole obiskujočih dekle in se vé da tudi Jerajeva mati, ustanoviteljica te šole. Upam, da so se navzoči lahko prepričali, kaj zamore dobra šola storiti: koliko dobrega in koristnega doseči.

Vršila se je skušnja po štirih oddelkih in po posameznih predmetih, na vrsto jih je prišlo veliko učenk in različnih. Učenke so odgovarjale v pravilni slovenščini na stavljena vprašanja odločno in točno. Posebno smo se čudili napredku deklic četrtega oddelka. To so Vam znale, zemljepisje, domovinoslovje in iz avstrijske zgodovine, kazale so pa tudi na zemljevidu mesta in dežele, da smo jim komaj sledili! Prav veselilo je še zlasti pričujoče matere in gospodinje slišati, kako dobro so znale njih hčerke poglavitna vodila in pravila domačega gospodinjstva; marsiktero besedo so si lahko ohranile tudi same za-se. Na koncu skušnje so nekatere učenke povedale nekaj dobro naučenih dvogovorov, ena je lepo deklamovala pesem: „Avstrija moja“, druga pa se je zahvaljevala pričujočim gospodom, Jerajevi materi in vsem, ki so imeli ž njimi trud in posel. Zatem so preč. g. dekan poprijeli besedo rekoč, da se blagoslov božji, ki so ga rajni knezof Krizostom med blagoslovljenjem hiše č. šolskih sester prosili, kaže že v velikem vspehu šole č. šolskih sester, ker se v nji otroci prav dobro podučujejo in lepo izgojujejo. In res, videlo se je že pri skušnji, da šolske sestre s podučevanjem sklepajo tudi odgojevanje. Spričujemo pa lahko tudi mi,

*) Dopis prejeli še le večeraj 2. avgusta.

Vred.

kozaških polkov toliko, da vsak sprevidi, koliko se gré zanašati na-nje ruski vojni. Tukaj ni gledati le na število, marveč tudi na sposobnost; res da se ne morejo kozaški polki, izvzemši kozaškega polka pri telesni straži — tudi dandanes ne morejo meriti s konjico zapadne Evrope, a za malo vojsko so pa posebno sposobni, ker so tako rekoč na svojih malih a silo trpežnih konjih tako rekoč priraščeni in silo malo potreb poznajo.

Kozaki so pa za moderno Rusijo posebno važni, ker se dajo rabiti v vsakem kraju, v vsakem obnebj prostorne države, in zato so imenovali to konjiško ljudstvo prav primerno klej, ki pomaga vzdržati te neznanske širine, posebno azijske Rusije. Carstvo se širi na jug in vzhod, Kozaki se naselijo na mejah, a vendar ostanejo odlični, hrabri in pokorni vojaki. Naj reče kdo kar hoče, Kozak je prvi, ki nosi kulturo v Osrednjo Azijo. Ako to premislimo, bodemo nekako razumeli, zakaj Rusija v Osrednji Aziji tako prodira, kajti kamor pride ruska vojna, tam se naseli Kozak, pomeša se z domačim ljudstvom, postane poljedelec a ostane zvest podanik belemu caru, Ruska je silna država, skoraj se more o njej reči, kakor poje pesnik: „Et tu Romane, populos regere memento!“

ki Repenjsko šolo opazujemo od blizo, da ona ni le samo učilnica, temuč tudi odgojevališče; kajti poduk sloni na edino pravi podlagi, — na podlagi krščanstva. In le v takih šolah se izreajo dobri državljani in dobri kristjani.

Obiskovalo je deklinško šolo 110 otrok; pridno in z veseljem so svojim učiteljicam vsi vdani ter jim požrtvovalno ljubezen do svojih učenk povračujejo z nasprotno ljubeznijo.

V posebni sobi bilo je na ogled polna miza ročnih del, ktera so nekatere učenke skozi leto izdelale. Videli smo, da se lahko tudi v tej stroki naučé marsičesa, kar jim bo pozneje k pridu.

Tudi prihodnje šolsko leto sprejemajo č. šolske sestre proti primernem plačilu nekoliko učenk v stanovanje in na hrano. Starši, ki bi hotli svoje hčerke šolskim sestram v poduk in izrejo izročiti naj blagovolijo v tej zadevi poizvedeti do srede septembra pri č. prednici v Repnjah.

Z Dobrne, 2. avgusta. (Gosp. grof Wurmbbrand) je kakor deželni glavar štajarski obiskal Slatino, od koder se je podal v tukajšnje toplice.

Visoki gost bil je napovedan uradno. Vsled tega se je naš kraj kolikor toliko praznično opravil. Raz občinske hiše plapola je velika črno-rumena zastava, pri vhodu v topliško dolinico je topliško vodstvo oskrbalo krasen slavolok, a po deželskih poslopih vihrali so prapori barve belo-zelene.

Pokanje topičev ob 6. uri zvečer je naznanjalo, da se redki obiskovalec bliža. Pred poslopjem za bivališče mu odločenim pričakovali so ga duhovniki, učitelji, uradniki, občinsko zastopništvo in precejšnje število topličarjev. Velečast. gosp. duhovni svetovalec in dekan Gajšek pozdravil ga je s primernim ogovorom. Da je sledila prijazna zahvala, izvestno ni treba dostavljati.

Pozno v mraku je godba došlemu gostu napravila podoknico, med tem, ko so na jednem hribu pokali možnarji, na drugem griču frčale rakete, a po raznih prostorih svetil se bengalični ogenj.

Gospod deželni glavar je v tukajšnjem kotu sveta bil zadnjikrat pred tridesetimi leti. V tem času se je pač, kar lahko rečemo, vse predrugačilo. Poslopja so ali iz novejše dobe, ali pa jim je oblika malone popolnoma preinačena. Ali sedaj je „stari topličar“ le kratko časa bival v našem kraju, zapustil ga je, opravivši uradno pregledovanje, že danes.

Domače novice.

(Vsem onim, ki se vdeležé potovanja v Prago), naznanjamo po želji odborovi, da se bodo peljali s poštanim vlakom, ki se odpelje dne **14. avgusta** iz Trsta ob 10. uri dopoludne, iz Št. Petra ob 12. uri 54 minut, iz Ljubljane ob 3. uri 7 minut, iz Zidanega mostu ob 4. uri 59 minut in iz Maribora ob 8. uri 58 minut popoludne. Na Dunaj prispel bo vlak dne **15. avgusta** ob 6. uri zjutraj in bo tamošnja slovanska naselbina sprejela potnike na kolodvoru. Izstega dne zvečer priredi „Slovanska Beseda“ v družbi s „slovanskim pevskim društvom“ posebno veselico gostom na čast. Dne **16. avgusta** ob 6. uri 20 minut zjutraj odpeljejo se potniki z Dunaja in pridejo v Brno ob 10. uri 30 minut. Ogledavši si mesto in znameniti Špilberk, zberó se zvečer k skupni zabavi na vrtu „besednega doma“. V Prago odpeljejo se dne **17. avgusta** ob 11. uri 5 minut dopoludne in pridejo tje ob 6. uri 30 minut popoludne. — Na Velehrad bodo se oni, ki bi želeli, mogli nazaj gredé peljati iz Česke Třebove ali Brna, kajti iz Moravske potovanje na Velehrad ni prepovedano in se od tam z raznih postaj prirejajo vsak teden posebni romarski vlaki v Uhersko Hradišče. Oni vdeleženci, ki so vožnino že plačali, prejeli bodo do 10. t. m. vožne listke; oni, ki je niso že plačali, pa naj jo nevtogoma pošljejo gospodu cesarskemu sovetniku Iv. Murniku. Sicer se bodo pa vožni listki mogli dobivati na vsaki postaji od Ljubljane do Spielfelda pri odboru, čegar člani bodo razpoznavni po trobojnih kokardah, ktere bodo imeli pripete na prsih na levi strani. — Slovenci! vdeležite se prav obilo tega krasnega potovanja in zasvedočite bratom Čehom v lastni njihovi prvostolnici, zlati materi Pragi, bratovsko ljubezen in spoštovanje! Prepričani smo, da se bo vsak vdeleženeec vrnil s potovanja s krasnimi spomini in povečanim navdušenjem za sveto slovansko stvar.

(Č. g. Luka Aleš), župnik v Preski, je v nedeljo popoludne ob 2. uri umrl. Pogreb bo v sredo zjutraj.

(Štiridesetletnico mašništva) obhajali bodo v Radoljici dne 4. avgusta duhovni tovariši leta 1845 posvečeni, katerih je živih še deset, in sicer č. gg. župniki: Artelj Blaž v Kranjski gori, Bohinec France v Križah pri Trziču, Bononi Jožef v Radoljici, Jan Simon pri sv. Trojici nad Cérknico, Koder Matej na Slapu v Vipavi, Majer Vinko v Selcah, Preželj Matej v Mavčičah, Šos Mih. pri Beli cerkvi, zdaj v pokoji, Šranc Stanislav v Ratečah in o. Evstahij Ozimek, frančiškan in provincijal.

(Imenovanja.) Dr. Adalb. Gertseher, c. k. okrajni sodnik v Mariboru l. breg Drave, postal je državni pravdnik v Celji. C. k. sodn. pristav Karol Nadamlenski v Celji postal je pravdnika namestnik v Ljubnem. C. k. okrajni sodnik Janez Kastelic v Laškem trgu postal je sodnijski svetnik v Gradci. C. k. okrajni sodnik Lovro Ulčar v Radoljici in c. k. sovetniški tajnik Franc Lulek v Celji imenovana sta za sodniška svetnika v Celji. C. k. sodn. pristav Karol Dejak v Trstu postal je okrajni sodnik v Podgradu, sodn. pristav Šimen Lettich pa okrajni sodnik v Voloski, kjer je okrajni sodn. Visintini prestavljen je na lastno željo v Poreč. C. k. okrajne sodnije pristav dr. Kušar prestavljen je po lastni želji iz St. Mohorja v Briže.

(Dnevni red javne seje mestnega odbora) v torek 4. avgusta 1885 ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. 1. Naznanila prvosedstva. — 2. Stavbinskega odseka poročilo o vspehu pismene dražbe za oddajo dela pri podaljšanju kanala na Poljanski cesti. — 3. Policijskega odseka poročilo o gradnji mestne bolnice za slučaje epidemičnih bolezni. — 4. Šolskega odseka poročilo o določitvi prostora za gradnjo poslopja mestni petrazredni deški šoli. — Tajna seja.

(Sv. Porecjkunkule) vdeležilo se je letos silno veliko ljudi, ki so si sv. odpustkov z veliko pobožnostjo iskali. Žal, da so to priliko tudi žepni tatovi po svoje porabili in so več nego za 500 gl. denarja ljudem iz žepa pokradli. Imeli so s saboj večinoma dobro nabrušene škarje in silno ojstre nože, s katerimi so jim žepce rezali.

(Čebule in česna) je letos mnogo, vsled tega je pa cena tudi jako nizka. Dva venca čebule po 5 do 7 glav v vencu za 7 krajcarjev in rešta česna za 4 krajcarje, je pač skoraj na pol zastonj!

(Tat.) Že dobro znani in v letnikih deželne sodnije že večkrat zapisani Levee, sicer jako eleganten gospod, poskušal je v nedeljo zjutraj ob 3. uri, kako bi se dalo na Starem trgu v Blaznikovo štacuno vlomiti in kaj pripravnega odnesti. Vežne duri je odprl in ravno tako tudi zunanje od štacune v veži. Ravno se je z notranjimi na vso moč ukvarjal ko g. Blaznik domu pride in tatu zasači. Tekla sta po starem trgu, čez most na Breg, kjer so redarji Levea prijeli. Dvakrat se je zagrozil g. Blazniku z dletom in ga je tudi nekoliko poškodoval. Sedaj bo dobil, kar je iskal, če tudi si morda tega ni želel.

(Ponočno krokanje) v soboto in nedeljo zvečer je že zopet tako nezno po Ljubljani postalo, da se ljudje pritožujejo in to po pravici, ker ne morejo spati. Nam se zdi, da bi bilo jako umestno, če bi se taki razgrajči kar „stante pede“ konfiscirali zaradi kalenja javnega miru; kajti to je v resnici kalenje javaega miru, če se dva ali trije ponočnjaki okoli polnoči ali jedne ure skupaj spravijo kvakat, da psi za njimi tulijo, ker kvakanja prenašati ne morejo. Človek pa, ki davek plačuje ga mora prenašati. Čemu naj bi zaradi takih surovežev cela Ljubljana pred svetom sramoto nosila, posebno kaj si bodo tuje mislili o nas, ki sem po raznoterih opravih prihajajo, ako še ponoči miru ne dobivajo? Pa tudi domačini ga hočemo imeti in imamo pravico ga zahtevati. Naj se taki razsajavci vsaj toliko časa zapró, dokler svojih ostudnih opic ne prespé.

(Redka je novica,) da bi se pri nas kak hlapec obesil; sedaj jo pa imamo. Lasnikov hlapec, ki je pod Rožnikom poleg Tivolija služil, poskusil je pot v večnost po konopeu.

(Prestavljen) je po lastni želji notar g. Koser iz Idrije v Zatičino.

(Ogenj) je bil v Bizoviku včeraj ob 5. uri popoldne. Pogorela je hiša, hlev in kozolec. Vso hvalo zaslužijo Bizoviški gasilci, ki so takoj pritislili in ogenj zadušili.

(Mestna občina v Kranji) izvolila si je zopet za župana gosp. Šavnika; za odbornike pa gg.: Pavšlerja, Sajovica in Dolenea.

(Nova brzojavna postaja) odprla se je predvečerjem 1. avgusta v Kokri.

(„Slavec“ izlet na Bled.) Včeraj zjutraj okoli 6 ure so se že zbirali čvrsti pevci „Slaveca“ na južnem kolodvoru in nekteri „Sokoli“, katerih pa žalibog ni bilo obilo; večino teh je prestrašilo na dež nagujeno vreme, kterega se pa „Slavec“ ni vstrašil, a tudi ne zastonj. Zbralo se 30 pevcev in okoli 30 njihovih prijateljev. Ob 7/4. odrinil je vlak z veselimi pevci. V Kranji na kolodvoru so zapeli lepo Belarjevo pesem „Kranje glej tvoja zemlja je zdrava“, v Lescah so v gostilni „pri Triglavu“ zajutrikovali in tudi nekatere pesmi zapeli in potem urno pot pod noge ubrali proti Bledu, kjer vreme na divni Gorenski je bilo ugodno. Prispevši na Bled, odpravili so se takoj k sv. maši na otoku, ktero je imel veleč. gosp. kanonik dr. Stiglic iz Zagrebške škofije, kteri začasno biva na Bledu; med sv. mašo so peli mašne pesmi, najbolj je dopal „Oče naš“. Po sv. maši so se pevaje vozili po krasnem Bleškem jezeru, nekteri so šli v kopelji. Ob 1. uri je bil obed „pri Petranu“, kteri je „Slavcem“ kaj okusno kosilo napravil za zelo primerno pošteno ceno v občno zadovoljnost; pri obedu so tudi nekaj pesmi zapeli in nato odpluli „na grad nad skalo“ in tu uživali krasen pogled proti sinjemu Triglavu, po jezeru in njegovi okolici. Ni mi treba skoro omenjati, da so tudi tu nekaj pesmi zapeli, ker pevec povsod rad poje, da je le radostno srce. Okoli 5 ure povrnili so se zopet „k Petranu“ k južini, po južini so napravili tukajšnjemu veletržcu g. Ferd. Sovanu malo serenado v čolnu, za ktero se jim je g. Sovan lepo zahvalil; potem pa odrinili po jezeru proti „Malnerju“ vedno pevajoč slovenske in hrvatske pesmi. Ljudstva je bilo obilo na obalah in vilinih oknih, slušaje vbrano petje mladega „Slaveca“, ki je nato odrinil proti kolodvoru. Na kolodvoru so za odhod dve pesmi kaj lepo zapeli, na kar jih je vlak odrdral, odkodar so prišli radostnega srca. Vsakdo med navzočimi je bil hvaležen prelepemu dnevu, kterega je včeraj na Bledu užival in rekali so škoda, da „Sokola“ ni bilo med njimi, pri tako lepi zabavi.

(Dr. Miklosich), naš rojak, c. kr. dvorni svetnik, vitez, odlikovan je povodom prestopa v pokoj z redom železne krone druge vrste. Odlika ta se mu je dala v priznanje mnogoletnega izbornega podučevanja in njegovega odličnega delovanja sploh.

(Katoliško tiskovno društvo v Mariboru) je obhajalo 30. junija izvanredni občni zbor, kterega se je obilno število vdeležilo. Glavna točka dnevu reda je bilo posvetovanje o ustanovitvi lastne tiskarne. Vsi navzoči udje so bili v tem edini, da bi bilo dobro in potrebno lastno tiskarno ustanoviti, vendar ker je tukaj posebno veliko težav in zaprek premagati treba, preden se tiskarna ustanovi, izvolil je občni zbor odsek peterih udov, ki se imajo posvetovati, ter potrebno ukreniti, kako da bi se po najboljšem načinu tiskarna dala ustanoviti.

(Duhovne vaje) za duhovnike Lavantinske škofije bodo se obhajale v Mariborskem duhovnem seminšču od 24. do 28. avgusta pod vodstvom znanega P. Hünnerja S. J.

(Popravljanje Mariborske stolnice) urno napreduje; zunanji odri bodo kmalo zginili, znotraj pa je presbiterij dovršen, v ladijah pa je še precej dela. Zidarsko delo utegne do zime biti zgotovljeno.

(Spremembe na Mariborskih srednjih šolah.) Na c. kr. višji gimnaziji imenovan je za pravega učitelja dolgoletni suplent g. Jakob Hirschler, potomec izvoljenega ljudstva, ne da bi bila služba razpisana; g. Julij Biberle je prestavljen na drugo državno gimnazijo v Gradec; g. Košan je za suplenta drugam poklican. — Na c. k. višji realki je g. prof. J. Navratil stopil v stalni pokoj, suplent g. Doležal odide drugam in Navratilova služba je razpisana. — Učitelj na c. k. pripravnišču, g. Mell, je imenovan za nadzornika vsem šolskim vrtom po spodnjem Štajeru.

(Iz slovenskih gor) na Štajarskem se nam poroča, da je ondi velika suša, ki bode krompirju, koruzi in zelju veliko škodila; repe in ajde pa ne bo celó nič, če kmalu ne pride dež; kajti repa niti ne pride vun, ravno tako pozna ajda, rana pa že evete, dasiravno je komaj iz zemlje polukala. Tudi sadje je suša tako pritislila, da pred časom ali odpada ali zori. Le vinogradom to vreme vgaja, dasiravno bi tudi mehčanje grozdja rahel dež jako pospešil.

(C. kr. notar g. L. Bitterl pl. Tessenberg) v Mariboru je po svojem bratu podedoval lepo premoženje ter se notarijski službi odpovedal. Visoko

ministerstvo je njegovo odpoved sprejelo ter bojda sklenilo, za zdaj te notarijske službe ne več namestiti, ker so v Mariboru še trije drugi notarji.

Telegrami.

Trst, 3. avgusta. Ker je v Marseillu kolera, zaukazala je pomorska gosposka za vse blago in ljudi iz francoskih in algerskih luk v srednjem morji desetdnevno karanteno.

Marseille, 1. avgusta. Od 20. junija je 40 ljudi za kolero pomrlo, včeraj 31. julija pa 6. Vročina nezno kakor je, jih je nekaj prav hitro pobrala.

Madrid, 2. avgusta. Kolera se je prikazala v 4 pokrajinah ob francoski meji.

Simla, 3. avgusta. Reuterjevo sporočilo. Kakor se čuje iz zanesljivega vira, načrt utrjenega taborja v Pišinski dolini ni posledica slabih razmer v angleško-ruskem pogajanju, temveč le del skupnega načrta za varstvo krajine meje.

London, 3. avgusta. „Standard“ piše, da so se menda 22. julija stepli Rusi in Afganci ne daleč od Merušaka.

Poslano.

Na dopis iz Cerkelj od 28. julija s podpisom Anton Golobič, se odgovarja:

Motniškega poročevalca besede v „Slovencu“, št. 167, zadevajoče Cerkljanskega gosp. župana so se tako glasile: „... kakor si nekdanj vsako stopinjico Cerkljanskega župana ojavljaj o svojem času, v veliko večji meri zasluži naš vrlji župan, da ga svet nekoliko spozna...“ K temu se je v naglici pozabilo po besedah: „... ojavljaj o svojem času“ dostaviti: „Kar je prav in hvale vredno“. Kar je tudi v prvotnem spisu stalo. Pa če je tudi omenjeni pristavek pozabljen bil, kje bo nepristranski bralec v kratkih besedah Motniškega dopisa zadevajočih Cerkljanskega župana najdel povod pisati: „Pero pomočil v kačji strup“, „je župan še bolj veren, kakor poročevalec sam“, „sovrašstvo in mrzenje“, „hudiča izganjati“ itd. — Če se tudi prizna, da je omenjeni kratek stavek v Motniškem dopisu odveč, se pač sme misliti, da čast. gosp. župnik Cerkljanski sam spozna, da se je s takimi izrazi tudi on preneljil.

V Motniku, 31. julija 1885.

Motniški poročevalec.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

3. avgusta

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 65 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 30 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 05 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 45 „
Akcije avstr.-ogerske banke	868 „ — „
Kreditne akcije	281 „ 70 „
London	125 „ 20 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 93 „
Ces. cekini	5 „ 91 „
Nemške marke	61 „ 45 „

Umetne

(29)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovjšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.

M. RÖSSMANNOVA

trgovina s steklenino, porcelanom in ogledali

v

(4)

Ljubljani

priporoča svojo bogato zalogo namizne, kavne in čajne posode, ter raznih družih reči za luksus belih in pisanih. — Posebno velika je zaloga ogledal v zlatih okvirjih in brez okvirjev, zlatih okvirjev samih, svetilnic za petrolej, bronastih svetilnikov (lustrov) posode za pijačo in za namizje; vse po jako nizkih cenah.